

SPRAWOZDANIA

Łukasz Filipiuk *OSPPE*

Sprawozdanie z II Międzynarodowego Kongresu dla Małżeństwa i Rodziny: *Małżeństwo – wybór czy dar? Refleksja nad narzeczeństwem i początkami życia małżeńskiego* (Kraków – Centrum Jana Pawła II „Nie lękajcie się!”, 17-19 listopada 2022 r.)

W dniach od 17 do 19 listopada 2022 roku w krakowskim Centrum Jana Pawła II „Nie lękajcie się!” odbył się II Międzynarodowy Kongres dla Małżeństwa i Rodziny. Było to drugie tego rodzaju przedsięwzięcie, bowiem w dniach od 16 do 18 listopada 2018 roku w Krakowie miał miejsce I Międzynarodowy Kongres dla Małżeństwa i Rodziny, którego tytuł brzmiał: *Płodność listu, który dotarł z przyszłości: 50 lat ‘Humanae vitae’*. Natomiast przedmiotem refleksji ubiegłorocznej edycji Kongresu, zatytułowanej: *Małżeństwo – wybór czy dar?* były zagadnienia szczególnie istotne dla zrozumienia sytuacji narzeczonych przygotowujących się do zawarcia sakramentalnego małżeństwa oraz małżonków w pierwszych latach po ślubie. Kongres, o którym mowa w niniejszym sprawozdaniu, został zorganizowany przez Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie przy współudziale Archidiecezji Krakowskiej, Fundacji Towarzystwa Rodzinie, Rycerzy Kolumba, Fundacji Veritas Amoris Project oraz Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

Na program Kongresu złożyło się pięć sesji plenarnych oraz sześć sesji panelowych, podczas których realizowanych było jedenaście bloków tematycznych. Pierwsze dostępne były dla ogółu uczestników Kongresu, drugie zaś podzielone były na grupy z możliwością wyboru sesji panelowej. W czasie trzydniowego spotkania wykłady wygłosiło 38 prelegentów. Obrady zostały poprzedzone wystąpieniem rektora UPJPII w Krakowie – ks. prof. Roberta Tyrały, wprowadzeniem tematycznym ks. dra Pawła Gałuszki oraz zakończone słowem metropolity krakowskiego - abpa Marka Jędraszewskiego.

Ks. prof. dr hab. Robert Tyrała, rektor UPJPII w Krakowie, witając uczestników Kongresu, podkreślił konieczność ciągłego zaangażowania na rzecz małżeństwa i rodziny, które w prawodawstwie dzisiejszego świata są nierzadko mar-

ginalizowane i spychane na dalszy plan. Ksiądz Rektor zaznaczył, że troska o godność rodziny wynika z misji Papieskiego Uniwersytetu, wszak jego patronem jest święty Jan Paweł II, wielki obrońca małżeństwa i rodziny. Jest to misja niezwykle ważna, bowiem małżeństwa oparte na chrześcijańskich korzeniach i wartościach stanowią siłę decydującą o przyszłości nie tylko Polski, ale i całego świata.

Podobną myśl wprowadzającą zaprezentował Carl Andres, były Najwyższy Rycerz Kolumba, który omawiając zagadnienie „Niezmienności wartości małżeństwa sakramentalnego w zmieniającym się świecie”, wyraził przekonanie, że należy podjąć wysiłek współpracy między duchowieństwem i laikatem oraz wypracować nowe formy duszpasterskiego działania w celu obrony wartości małżeństwa i rodziny przed zalewem pornografii, rozwodów i niezobowiązującego stylu życia współczesnego człowieka.

Pierwsza sesja plenarna, której przewodniczył ks. prof. Robert Woźniak, dotyczyła refleksji teologicznej nad sakramentem małżeństwa. Rozpoczęła się od wykładu ks. prof. Jose Granados reprezentującego włoską fundację Veritas Amoris Project. Poruszył on zagadnienie współzależności małżeństwa i Eucharystii – sakramentów miłości, ciała i czasu (*Marriage and the Eucharist: the Sacraments of Love, Body and Time*). Małżeństwo, na wzór ofiary Chrystusa, domaga się poświęcenia. Nie może być rozpatrywane tylko w wymiarze zasad moralnych, ale przede wszystkim w kategorii komunii, więzi jaką dzięki pomocy Chrystusa małżonkowie tworzą we wspólnocie całego życia, we wzajemnym oddaniu się sobie w miłości. W tej perspektywie Eucharystia jawi się jako źródło uzdrawiające i odnawiające małżeństwo, dające nadzieję na przyszłość.

Z kolei ks. prof. Robert Skrzypczak z Warszawy w wykładzie zatytułowanym *Sakramentalność małżeńska*, podkreślił, że drogą Kościoła w trzecim tysiącleciu są święte małżeństwa. One zawsze są obrazem miłości Chrystusa do Kościoła; miłości, która domaga się poświęcenia na wzór krzyża. Jednakże małżeństwo chrześcijańskie nie tylko ma się wzorować na miłości Chrystusa do Kościoła, ale w mistyczny sposób winno uczestniczyć w tej miłości. Realizuje się ono przez codzienność życia, otwartość na dar potomstwa, ale jego ostatecznym celem jest zbawienie małżonków.

Trzeci wykład zaprezentowała prof. Barbara Strzałkowska z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Ukazała obraz rodziny zawarty w Piśmie Świętym. Odwołując się do starotestamentalnych przesłanek, zwróciła uwagę na biblijne podstawy nauczania prawdy o małżeństwie. Jej zdaniem nie można patrzeć na małżeństwo w kategoriach instytucji tylko ludzkiej, ale także w świetle przymierza, które Bóg zawierał z ludźmi. Jest to przymierze, którego Bóg sam zechciał, i o które troszczy się od samego początku stworzenia.

W drugiej sesji plenarnej, w pierwszym dniu Kongresu, myślą przewodnią była relacja złożona z dwóch rzeczywistości: *Sacrum - profanum*. Rozpatrywano kwestię małżeństwa w świetle współczesnych wyzwania medialnych (ks. prof. Michał Drożdż), wyzwania przychodzących ze świata polityki (ks. prof. Piotr

Mazurkiewicz) oraz wyzwania i możliwości współczesnej rodziny w kontekście kulturowo-społecznych przemian (prof. Sergio Belardinelli).

W drugim dniu Kongresu odbyły się dwie sesje plenarne. Pierwsza z nich rozpatrywała kwestię duchowości małżeńskiej. Przewodniczącą tej sesji była Costanza Miriano - dziennikarka włoskiej telewizji RAI. Natomiast druga sesja ukazywała tajemnicę ojcostwa i macierzyństwa. Obradom przewodniczył bp Jean Laffitte – prałat Suwerennego Wojskowego Zakonu Maltańskiego. W wykładzie pt. *Miłość małżeńska oraz dialog małżeński w życiu świętych małżonków. Analiza psychologiczno-teologiczna* ks. prof. Sławomir Bukalski z Uniwersytetu Szczecińskiego przedstawił problem, w jaki sposób psychologia w miłości małżeńskiej warunkuje podnoszenie stabilności i jakości związku mężczyzny i kobiety. Mówił także o roli i znaczeniu dialogu małżeńskiego. W prezentacji zagadnienia posłużył się listami i pamiątkami świętych małżonków: Luigiego i Marii Quattrocchi oraz Louisa i Zelii Martin.

W dalszej części Kongresu wystąpiło małżeństwo, prof. Stanisław Grygiel i jego małżonka Ludmiła Grygiel, reprezentujące włoską fundację Veritas Amoris Project. Prof. Grygiel przedstawił temat zatytułowany *Jedność dwojga w Bogu*. W jego przekonaniu, życie duchowe, osobowe, małżeńskie dokonuje się w trójce miłości, którego wierzchołkiem jest Bóg i Jego Słowo, a podstawą - miłość dwóch osób, realizująca się w dialogu łączącym kobietę i mężczyznę w „jedno ciało”. Z kolei Ludmiła Grygiel mówiła o wiernej miłości jako fundamencie związku mężczyzny i kobiety, który opiera się na elementach duchowych i cielesnych. Małżonkowie dążąc do jedności małżeńskiej, dzięki wiernej miłości samego Boga, ostatecznie wchodzą na drogę zbawienia.

Wystąpienie o. prof. Jarosława Kupczaka, dominikanina z Krakowa, stanowiło próbę krytycznej refleksji na temat rozumienia ojcostwa i macierzyństwa, zrywającego więź pomiędzy biologicznym pochodzeniem dziecka i emocjonalną, realną więzią z rodzicami. Ojciec Profesor nawiązał do *teologii ciała*, do której odwoływał się Jan Paweł II.

W drugiej sesji plenarnej drugiego dnia Kongresu, ks. prof. Jerzy Szymik z Uniwersytetu Śląskiego poruszył temat *Ojcostwo Boga wobec współczesnego kryzysu etosu ojca*. Prof. Szymik wskazał, że miarą ludzkiego ojcostwa jest Bóg. Istotę Bożego ojcostwa poznaliśmy dzięki relacji Jezusa do Boga Ojca. Naśladując synostwo Boże Chrystusa, możemy odkryć miarę prawdziwego (i jedyne) ojcostwa. Chrześcijanin może się stać ojcem, jest zdolny do ojcostwa, o ile wpierv nauczy się być dzieckiem Boga Ojca.

Następnie prof. Janet Smith ze Stanów Zjednoczonych (Sacred Heart Major Seminary in Detroit) poruszyła temat świadomego rodzicielstwa, będącego kluczem do wyboru przyszłego małżonka (*Conscious Parenthood: Key to Selection of Future Spouse*). Odwołując się do dzieła *Miłość i odpowiedzialność* Karola Wojtyły, prof. Smith wskazała na wyjątkową możliwość przemiany zmysłowej namiętności na miłość małżeńską oraz poszukiwanie takiej „miłości”,

z którą i dzięki której możliwy jest wybór odpowiedniego małżonka, z którym daną osobę łączyłoby wspólne dobro – rodzicielstwo.

Trzeci dzień obfitował w różnorodność podjętych tematów. Uczestnicy Kongresu do późnego popołudnia mogli wybierać, w jakich prelekcjach chcą uczestniczyć. Do godziny 14.00 odbyły się dwie sesje panelowe. Pierwsza podejmowała zagadnienia małżeństwa i rodziny w aspekcie polityczno-społecznym, w drugiej zaś dominował aspekt organizacyjny. Każda sesja dzieliła się na trzy odrębne bloki tematyczne, podczas których występowało co najmniej trzech prelegentów. Późnym popołudniem odbyła się trzecia sesja plenarna, która skupiła się przede wszystkim na aspekcie religijnym.

Podjmując niezwykle trudny problem osób żyjących w związkach niesakramentalnych i kontynuując tematykę sakramentalności małżeństwa, kard. Gerhard Müller, były prefekt Kongregacji Nauki Wiary, zaprezentował temat noszący tytuł: *Człowiek stworzony na obraz Boga. Manifest przeciwko nihilizmowi antropologicznemu*. Kardynał zauważył, że powodem, dla którego człowiek popada w pułapkę nihilizmu jest odrzucenie postrzegania siebie jako istoty stworzonej na obraz i podobieństwo Boże. Nihilizm antropologiczny, według Müllera, już w swym założeniu jest wrogi życia. Nie tylko domaga się prawa do zabijania nienarodzonych dzieci, ale również prawa do tzw. dobrej śmierci, czyli eutanazji. Źródłem takich postaw często bywa relatywizowanie pojęcia małżeństwa i rodziny. Natomiast sakramentalne małżeństwo jest przestrzenią szacunku dla ludzkiego życia, rozwoju życia, prowadzi do komunii między małżonkami oraz gwarantuje jedność rodzaju ludzkiego na miarę stwórczego zamysłu Boga.

W ostatnim wykładzie, prof. Stephan Kampowski z Rzymu (Pontifical John Paul II Theological Institute for Marriage and Family Sciences) podkreślił konieczność rozpoznawania dróg wzrostu i nawrócenia dla osób żyjących w związkach niesakramentalnych. Autor wskazał na różnice pomiędzy małżeństwami sakramentalnymi a tymi, które z różnych powodów nie są sakramentem oraz dokonał szczegółowej analizy związków niesakramentalnych. Podjmując ich charakterystykę, w naturze małżeństw niesakramentalnych zauważył pewne „załączki” życia małżeńskiego zgodnego z wolą Boga.

Na zakończenie Kongresu zabrał głos abp Marek Jędraszewski. Metropolita Krakowski podziękował wszystkim prelegentom, uczestnikom i organizatorom za podjęty wysiłek na niwie rozeznawania trudnych problemów dotyczących życia małżeństwa i rodziny. Zwrócił uwagę na niepokojące trendy panujące we współczesnym świecie, które zagrażają trwałości instytucji rodziny i zaapelował, aby każdy na miarę swoich możliwości dokładał wszelkich starań dla budowania cywilizacji życia i miłości, będącej świadectwem miłości Boga i Jego obecności w świecie.